

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. hod.
Expedice se nachází na ostrově Kampa 508—III.

Předplatní podmínky:
Pro Prahu: čtvrtletně 90 kr., půlletně 1 zl. 80 kr., celoročně 3 zl. 60 kr.

(Předplacení pro Prahu přijímá též Národní knihkupectví Em. Petříka.)

DALIBOR.

S poštou v říši rakouské: čtvrtletně 1 zl., půlletně 2 zl., celoročně 4 zl.

V státech německých: čtvrtletně 25 stř. gr., půlletně 1 tol. 20 stř. gr., celoročně 3 tol. 10 stř. gr.

Pro Rusko: čtvrtletně 1 rubl, půlletně 2 rubly, celoročně 4 rubly.

Časopis pro hudbu a umění vůbec.

Jan Levoslav Bella.

Podavše životopisy výtečných a zasloužilých skladatelů českých, polských a ruských, cítíme se povinny upozorniti též na mladého sice, ale velmi nadaného a důkladně vzdělaného skladatele slovenského, o jehožto vzorných a důkladných skladbách jsme se v těchto listech poprvé co nejchvalněji zmínili. Míjíme totiž Jana L. Bellu.

J. L. Bella narodil se r. 1843 ve Sv. Mikuláši v Liptovském komitátu v Horních Uhrách a jest co hudebník naskrze — *samoukem*. Nedostatky bídneho elementárního vyučování na housle přinutily jej k vyhledávání rozličných aplikatur a k záhému samocvičení, tak že se brzy sám od sebe naučil zpěvu, klavíru a varhanám a jimi obrátil, jsa teprv 8 let stár, (1851) pozornost na sebe. To však nelze přičítati technické neb docela umělecké sběhlosti: nýbrž silnému výrazu citu, s nimž přednášel na mnoze své vlastní fantasie, jež vydával za cizí skladby, poněvadž mu jeho otec — chudý to učitel — nemohl opatřiti učebné prostředky.

Jednou hrál Bella před biskupem Ladislavem Zábojským a dobyt si produkcí tou, o níž i ve veřejných listech zpráva podána byla, protekce a podpory jeho v té míře, že na útraty svého otcovského příznivce Levočské gymnasium navštěvovati mohl. Zde se učil také Bella hře klavírní, avšak příčinlivý chlapec nemohl snést tamějšího bídneho učitele a již po několika hodinách vyučování zřekl se ho proti vůli svých rodičův a byl od té doby jen sám na sebe odkázán.

Velký vplyv na vývin hudebního talentu Bellova měl mladý, hudby milovný professor Leopold Dvořák v Levoči, jenž spojil veškeré hudební síly gymnasia k statnému orchestru, zakoupiv přispěním biskupovým potřebné nástroje hudební a jiné rozličné náčiní k účeli tomu.

Bellovi dostalo se tu poprvé příležitosti nahlídnouti do partitur. Ipomahal noty opisovati a arranzoval brzy své skladby pro orchestr, jenž je též s dovolením přívětivého pana profesora přednesl. Od té doby nemohl Bella svému pudu a náklonnosti k hudbě více odolati; on skládal, zpíval, hrál brzo na klavír, brzy na housle, brzy na violu aneb na kontrabass, trubil brzo na sníčkový posoun, později na bombardon, brzy na polnici, brzy na lesnici dle toho, jakou sílu pan profesor Dvořák pro svůj orchestr potřeboval.

Při všem tom, že nekonal ještě theoretická hudební studia, složil, jsa teprv 16 let stár a nedobyt si ještě potřebného vědeckého vzdělání, co seminarista v Báňské Bystřici in-

strumentální mši, která s pochvalou v hlavním chrámu provedena byla. Theologickými studii přinucen mohl Bella jen hru na housle pěstovati a za tou příčinou vrhl se na komponování a hudební lekturu.

Bohužel nebyl finanční stav jeho takový, aby si nevyhnutelně potřebné prostředky vzdělávací opatřiti mohl; avšak snažlivý Bella uvrhl se raději v dluhy a opatřil si theoretická díla hudební, v nichž co nejpilněji studoval.

Následkem svých studií a pilného dopisování si s vynikajícími umělci českými a německými, jakož i osobního obcování se Sim. Sechtem a Preyerem za času jeho studií na theologické fakultě ve Vídni, přilnul Bella k přísnému slohu a nenašel mezi Vídeňskými nakladateli, kteří spekulující pouze na kupecký zisk jsou posedlí toliko na taneční a jinou zábavnou hudbu ani jediného, jenž by Bellovy skladby i bez honoráru byl k tisku přijal při všem tom, že vydali výteční znalci na př. Dr. Aug. Vil. Ambros, nejen o Bellově slohu da capella v dílech vokálních, jakož i o instrumentaci jeho nejskvělejší vysvědčení.

Proto pro všecko uveřejnil Bella některé své menší skladby na útraty svých sporých přátel, k nimž hlavně náleží činný a blahodějný zpěvácký spolek „Ohlas“ v Olomúci. Nejznámější skladby Bellovy jsou „Haec dies“ — Odoramus v moderním Palestrinově slohu pro mužské kvartetto — Tu es Petrus, vynikající to motetto da capella pro dvě samostatná mužská kvartetta, jehožto osm hlasů přísně kontrapunkticky je vedeno. Vyšlo u Karla Sartoriho ve Vídni. Jeho instrumentální skladby byvše už provedeny na větších kůrech v Uhrách došly všude zaslouženého uznání.

Bella psal též více článků hudebních do časopisů, jmenovitě „Slovanská hudba a spev slovenský“ (Dalibor 1869), jenž svědčí o důkladné vzdělanosti hudební. Co Slovan vystoupil Bella též s národními skladbami n. př. mužskými čtvero zpěvy, fantasiemi na slovenské národní písně pro piano; avšak nenašel mezi hornouherskými Slovany k tomu připravené půdy a náležitého účastenství, toliko Čechové všímají si horlivě jeho skladeb, z nichž velká část v těchto listech důkladně byla oceněna. V nejnovějším čase povzbudil jej „Dalibor“ opět k studování slovenských národních písní, jež pohybuje se v řeckých tóninách nenapodobitelnou svou melancholií a originalními rytmy na každého znalce kouzelně působí. Bella uchází se o dirigentské místo v Kremnici, které mu z plna srdce přejeme; avšak ještě více přejeme městu Kremnici tak výtečného umělce, jako je Jan L. Bella. R.

Pražské hudební zpomínky.

Sepsal Dr. A. V. Ambros.

(Pokračování.)

Podívejme se do jakéhokoliv staršího ročníku „Bohemie“ z času Müllerova působení; tam najdeme jeho články, které jsou snad psány něco v professorském tónu; avšak jsou přesné a jadrné a co ještě více znamená, vynikají skutečně krásnou humanitou co do smýšlení a úctou ke všemu, co je ušlechtilé, dobré a velkolepé.

Totéž platí o jeho hudebních kritikách, které byly Pražanům zvláště po chuti. Lidé si šeptali do ucha: „Profesor Müller není musikální; vlastní původce těchto recenzí je V. Tomášek a Müller je pouze upravuje a piluje.“

Tomuto kocourkovskému klepu z roku onoho můžeme se nyní srdečně jen smáti. Z těchto článků nevysvítala technicko-hudební, avšak něco mnohem lepšího, totiž krásovědecko-hudební vzdělanost a z nich zaznívalo příliš hlasitě Müllerovo všeobecné krasovědecké „Credo“ (Věřím), než aby někdo jiný v nich účastenství míti mohl — docela ne už Tomášek. Hudební velkému Koftovi podobný obličej Tomáškův byl by z nich příliš patrně vykukoval.

Müllerova vážnost, jeho důkladnost jakož i okolnost, že měl v „Bohemii“ a „Bohemie“ v Praze krásovědecký monopol; vše to takorůžka sloužilo za pojišťovací ventil proti výbuchům nadšenosti à la Wiest, Saphier atd. Ale zlé příklady kazí dobré mravy! Brzy měli jsme také svého malého aneb spíše nebetýčného Wiesta v osobě hraběte Ferdinanda * * *, jenž sestoupil s výše svého rodu, aby se stal literátem v slohu Theaterzeitungově.

Vedle Bohemie objevil se tehdejší časopis „Ost und West“ s přílohou „Prag.“ Tam dával na př. veliký aneb spíše dlouhý Ferdinand S . . . , když byl Liszt do Prahy zavítal, přesné a spravedlivé Wiestiady k lepšímu. „Dozvěděl jsem se,“ tak psal Ferdinand, „v Café littéraire pana Schocha, že přibyl Liszt; i běžím do sálu platejského a spatřím k svému úžasu Liszta, an je s dámou pospolu. Dáma ta měla šat s vléčkou z přihnědlého aksamitu, stříbrný šperk na hrdle a prsou a když se byl Liszt dotkl její útlých co slonovina bílých prstů, tu vypukla v nadšené a úchvatné řeči: Francesco, ó můj Francesco, kde prodlévals tak dlouho? Proč dáma ta Němcomadžara Liszta oslovila po italsku, nedá se tak snadno uhodnouti; tím snadněji však, že Ferdinand držel ve svém vidění klavír za dámu, jako jiní bassu za nebesa. To převyšovalo Saphirovy „prchající klavíry.“

Lisztův příchod do Prahy a bezmála současné zavítání vděkuplné Kláry Wieckovy (nyní Schumannové) činilo v našich poměrech epochu. Liszt započal hned ve svém prvním koncertu Beethovenovou sonatou do Cis-moll — neslýchaná to smělost, nad níž užaslo obecenstvo sotva že četlo návěští na rozích. Tehdejší pražští učitelové piana tvrdili až do té doby: „Beethovenovy nejlepší, ano vezmem-li to přísně jediné doporučitelné sonaty jsou: Tři sonaty op. 2, které byl arcimistr svému tehdejšímu učiteli Haydnovi věnoval.“

Mluvil jsem napotom s velmi vznešeným mladým pánem jenž se domníval, že našel pravou příčinu volby té, maje za to, že Liszt volil tu skladbu pouze zelsti. „Ano jen si to

pomyslete,“ vypravoval mi ten panáček v známém šušňavém tónu, „tu vystoupí Liszt, — a my očekáváme divy. On si sedá k pianu a hraje kus dlouhochvilný a nudný nad míru; každou čtvrt hodinu jeden tón. My zůstali jako opaření a patříme s ustrnutím jeden na druhého. Náhle když jsme počali dlouhou chvíli držeti, tu spustil Liszt — nu tu jste měl slyšeti to burácení hromu a bouře! Ale byla to chytrá taktika.“

Jak se samo sebou rozumí mluvil panáček ten o snivém adagiu a prudce bouřlivém finale sonaty.

Až do vystoupení Klary Wieckovy a Liszta břínkali ustavičně všichni naši dilettanti na piano ronda a variace od Černého a Herze. Kdyby jim byl někdo uzavřel čtyřcárkovanou oktávu klavíru, jako byl druhdy přeřízl spartánský efor Ekprepes Frynisovi z Lesbosu dvě zbytečné struny jeho liry; bylo by bývalo po nich veta. „Perlicí úhoz byl tehdejší alfou a omegou a největší cíl klavírní hudby: nahraditi mechanické hrací tabatěrky neb hodinky. Kdo velmi solidně ano trochu po starofrancku smýšlel, ten sáhl po „klassickém“ Hummelovi. Mozart byl při všem tom, že požíval veliké úcty, „zastaralý“ a Beethoven považován — zkrátka řečeno — za blázna. A nyní zavítala sem Klára a hrála velkou Beethovenovou sonatu do F-moll, František přednášel sonatu do Cis-moll, a obecenstvo vyjímaje některé shledalo, že *Beethoven není žádným bláznem.*

Převrat byl skoro okamžitý. Nedlouho na to přednášela na př. slč. Mary Bousiffet de Moricourt, žákyně to proslulého Proksche, ve svém koncertu fugu do Cis-dur od Šeb. Bacha a koncert G-dur od L. Beethovena. Koncert její započal Mendelssohnovou skladbou: „Meeresstille und glückliche Fahrt“, již orchestr provedl. *Nová doba* tu nastala. Deset let před tím byla by dána slč. Mary následkem tohoto programu s obledem na §. 273. všeobec. občansk. zákonníka pod poručenství.

(Dokončení.)

Zvonařův rozbor národních písní českých.

(Kriticky objasněn.)

(Pokračování.)

Znamenejme opět, jak prostá mysl na pravé uhodí. Mezi nápěvy s objemem sedmi tónů nalézá se ale předce některý, který od tóniky vychází a k malé septimě vystupuje; tak nápěv písně „Ach zdál je mi se v noci sen“; avšak nápěvů takových jest v poměru k předešlým velmi malý počet. Obyčejně jsou to ty, kteréž jsou v některé staré tónině; o takových bude řeč později.

Přicházím k nápěvům, v kterých konečně všecka volnost a vzletnost nápěvu obmezující pouta přetrhána jsou. Jsou to:

f) *Nápěvy v objemu osmi tónů (oktávy).*

Škála osmitónová jediné poskytuje všestranné volnosti nápěvu, že se tento může do výšky a hloubky podle potřeby

rozšiřovati. Nápěv povznese se až k oktávě nad základním tónem, nalézá v této neskormouceného vrchole; vyšinu se až k oktávě, naleznu bodu, s kterého se může, jakoby s výše, po ostatních tónech rozhlížeti, a z nich si vyhledati, ku kterému by sestoupil aneb ku kterému by si zaskočil, podobně orlu, který se střelbitě vznese a s výše po kořisti se rozhlíží. Jako cestující, který si za cíl cesty vrchol hory vyvolil, dosáhnuv vrchole, odtud volně na krajinu pohlíží a a jakoby jejím pánem se cítí: tak také nápěv, octnuv se na vrcholu oktávy, všemi tóny vládne. Jako se na výšinách volně a snadně dýše, tak též se zdá, jakoby nápěv, jenž se až k oktávě vymrštil, volněji oddychoval.

Na písních poalpských obyvatelů lze snadno znamenati vliv žití v lehkém horním vzduchu; písně tyto vyšvihnou se záhy k oktávě aneb výše, jakoby jedním skokem z údolí na hoře se octly, jakoby chtěly se skrivanem od země vzhůru k oblakům se vznášejícím o závod pěti. Ale i my máme mnohé nápěvy, jež se mohou s alpskými měřiti. — A jakž bychom je neměli; vždyť má naše vlast tolik výšin s takovým krásným rozhledem, že jest tento již hotovou písní, která jen svého pěvce čeká; div by byl, kdyby se byl pocit tento v písní nevyrazil.

Nechť si již daly takovým nápěvům podnětu hory aneb doly, luka aneb lesy, dosti na tom, že je máme. Mezi mnohými jmenuji jen nápěvy písní „Krásná jsem já dcerka z rodu chudobného“, — „My jsme hoši svobodníci“, — „Už mou milou do kostela vedou“ a „Vzali mne na vojnu od panny“.

Ta holka „z rodu chudobného“, která si takovým nápěvem zapěla, byla jistě na svůj rod hrda, a vědomost rodu chudobného ji netížila ani dost málo; z celé písně vane taková spokojenost a klidnost mysle, jakouž zajisté jen v chýši naleznouti lze. Praví se ovšem, že chudoba mysl klíčí; pěvečku této písně jistě nesklíčovala.

Začátek, jakého mají vyčtené písně, má do sebe tolik vlnadnosti, srdečnosti a ladnosti, že není divu, že si v něm česká mysl od dávna libovala a jím valnou část svých nápěvů světských i duchovních obmyslíla. Nejkrásnější duchovní nápěvy, jako písně „Vesele zpívejme“ — „Začneme se věrní modliti“ a j. stkví se takovým začátkem. Jelikož písně s takovýmto začátkem již za časů Karla IV. po vlasti naší se rozléhaly, lze nazvati tento způsob zpěvu prastarým; v povaze zůstane ovšem věčně mladým.

Jiného způsobu a jiné povahy, ačkoliv tentýž tónový objem mají, jsou nápěvy, jež se z čista jasna *oktávou* začínají, jako nápěvy písní „Jen ty mi, šenkýřko, nalej“ — „Co jsou se mne nahledali“ a přede všemi jinými čiperný nápěv „Ráda, ráda, můj zlatej Honzíčku! ráda tě mám.“ Kdo takto zpívat začal, měl, abych prstonárodního výrazu užil, na zpěv jak náleží dobře „nabráno“. Začal opravdu plným proudem. Jako blesk s jasného nebe vyrazil první tón, neměv žádného předchůdce, žádného ohlašovatele. Takový začátek jest mocně uchvacující; jest s to, aby s sebou i zádumčivou, těžce pochybnuv mysl jedním rázem do tónového proudu strhnul.

Veliký jest rozdíl mezi tímto a předešlým způsobem nápěvu. V prvním způsobu: zponenáhle vznášení-se, vzmahání a vyvinování-se citu, jakoby napínání luku; v druhém způsobu: náhlé vybuchnutí citu, jakoby zpuštění šípu.

Z těchto prostých nápěvů může hudební skladatel pro

svá umělecká díla velmi mnoho těžiti. Původci jich asi sotva tušili, jakých krásných stránek a tahů v nich pozdější badatel nalezne. Věru sotva že jsme začali tyto plody národního ducha rozbírat, vyvážili jsme již tolik zajímavého a drahocenného, že nám to může býti pobůdkou dalšího rozbírání a rukojemstvím, že ještě mnoho krásného na den vynešeme.

Duchu národa! obíraje se tvými plody, jak tě musím obdivovati; putuje v tajných chodbách tvé neobsáhlé dílny, jak musím žasnouti nad tvými výtvy, jež hravě vyvádíš!

Začátek s vrchní oktávou tóniky nalézá se rovněž také v mnohých duchovních písních. Ranní píseň „Chválu vzdejme mnohou“ a velkonoční „Prozpěvujmež všichni nyní“ začínají se takovýmto způsobem.

Jak vhodným ale jest tento způsob začátku písní, v níž se slaví „Vzkříšení“ Spasitele, jež se vzkříšením přírody v jeden čas připadá! — Tato slavnost a tato doba ale jsou také úplně s to, aby naplnily mysl pocitem největší radosti. Naplní-li se ale mysl tolika citem, není divu, že píseň takovým způsobem začíná. Všecky velkonoční naše písně, jež druhdy v ústech lidu se nalézaly, nemají ovšem takového začátku; to však nic nevadí, abychom tento způsob začátku zvláště pro velkonoční a jarní píseň za velevhodný nepovažovali. —

Mnohé jiné nápěvy v objemu oktávy začínají se kvintou, od kteréž k nižším tónům sestupují, jako „Ten Krumlovský zámek“; takové nápěvy ale, ačkoliv jsou živé, nedosahují jarosti nápěvů oktávou začínajících.

j) Nápěvy ve větším nežli osmitónovém objemu.

Sem náleží a) nápěvy v objemu devíti tónů, čili nóny; b) Nápěvy v objemu desíti tónů, čili decimy a c) nápěvy v objemu jedenácti tónů čili undecimy.

K nápěvům v objemu devíti tónů musím totéž poznamenati, co jsem poznamenal při nápěvech v objemu sedmi tónů; totiž, že se v nich nejvyšší tón nemá co nóna k tónice, nýbrž k dominantě. Nápěvy v tomto objemu začínají se také obyčejně dominantou, jako „Jedou cikáni z Talína“, jež se pohybuje v hlavním tónu *b* mezi tóny: *f* *j*, tedy mezi pátým a třináctým tónem; „Já se vždycky ohlídám“ pohybuje se v hlavním tónu *j* mezi *d* *e*. Obadva nápěvy pohybují se v devíti tónech nad začátečním tónem, kterýž jest dominanta. Nápěvy, které se některým jiným tónem nežli dominantou začínají, sestoupí dříve na některém místě k dominantě a povznášejí se teprve odtud k nóně; tak v písní „Ach cestičko, cesto ušlapaná“, jejíž nápěv se začíná tónikou, k dominantě sestoupí, a od té k nóně vystupuje. V písní „Ach Bože, Přebože!“ představuje se též objem nápěvu zase v jiném způsobu; v třetím taktě před závěrkem spatřuje se celý objem jedním tahem označen.

V písní „Kominíčku můj“ nalézá se devítitónový objem nápěvu ještě v jiném způsobu; přichází v něm půltón pod tónikou, který s oktávou interval nóny činí. Tento spodní půltón nemá ale na povahu nápěvu takového značného vlivu, jako tóny přidané nad oktávou aneb nad vrchní dominantou, kteréž nápěv rozkošným, přepysným a bujným činí. Sestoupí-li ale nápěv o více nežli o půl tónu pod tóniku, nabývá

ovšem nových vlastností. Vlastnosti nápěvů vystupujících nad oktávu i sestupujících pod tóniku nakreslím v krátkosti.

Přestoupí-li nápěv oktávu buď tóniky aneb dominanty o jeden tón, má se tento tón k prvnímu co nóna; tato vzbuzuje nepokoj a touhu po jiném avšak nižším tónu; podmiňuje tedy pohybování a sice v směru k tónice obráceném; tím se vzbuzuje v nápěvu pocit nevolnosti. Význam takového tónu pak jest vymknutí-se z kolejí obyčejnosti. Týž tón může býti podle okolností výrazem výkřiku buď radostného aneb bolestného, prudké vášně, rozpustilosti a t. p. Sestupuje-li nápěv pod tóniku, mizí z něho tyto vlastnosti a dostávají se skoro opáčné: zkratlost, rozmar, podivínství, šprýmovnost a t. p. Nápěv písně „Na tej naší návsi vysokej strom“ buď příkladem, z něhož lze některé vlastnosti nápěvu čísti.

Nápěvy v objemu desíti tónů mají písně „Co pak ti naši dělají,“ (v předposledních dvou taktech nalézá se celý objem jedním tahem označen) — „Teče voda od javora“ — „Už jsou ti huláni“ a m. j. O těch a o nápěvech s objemem jedenácti tónů, jako „A já vždycky pláču,“ — „Kudy, kudy do panský zahrady,“ — „Lidé povídají, že se od hor mračí“ a j. v. netřeba slov šířiti, jelikož se v nich obsaženo nalézá všecko, co o nápěvech objemu osmi a devíti tónů praveno bylo, toliko v stupni vyšším. Na mnohém těchto nápěvů lze pozorovati, že vzniknul ve společnosti hudebních nástrojů, s nimiž se hrdlo rádo v závod pouštívá. Že takové nápěvy, majíce více tónů, více prostředků měly, aby se rozmanitými ba přestými staly, toho netřeba mnoha slovy dokazovati; neboť čím více tónů má lid na výběr, tím větší příležitosti má k rozmanitému jich spojování a vynalezání rozmanitých nápěvů. Podlé toho lze se snadno domysleti povahy nápěvů ve větším nežli jedenácti-tónovém objemu.

V předešlých rádcích jednal jsem o rozličném objemu českých nápěvů toliko jen podle počtu tónů, z nichž nápěv složen jest, a podle vzdálenosti hraničných tónů; mezi kterými stupni tónové škály se nápěv toho neb onoho objemu pohybuje a v jakém poměru se tóny v tom aneb onom objemu k sobě mají, na to jsem prozatím se neohlížel. Na toto druhé došlo nyní. Dříve ale, nežli o této věci řeč povedu, předešlu něco, co dobrému porozumění přispěje.

Viděli jsme, že největší objem nápěvu obnáší jedenácte tónů: tolik též tónů leží obyčejně v lidském hrdle. Jedenácte tónů lze tedy považovati za normální škálu tónů prstonárodního zpěvu. Škála tato nalézá se podle pohlaví, stáří a zřízenosti těla u rozličných osob v rozličné výšce. Při hlasech méně nadaných a méně vyvinutých jest o několik tónů kratší, jakož i při hlasech více nadaných a více vyvinutých o jeden, aneb dva tóny delší se vyskytuje.

Abychom si tuto normální škálu v každé výšce tónu představití mohli, poznamenám ji číslicemi: 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. a nikoliv jmeny tónu, neboť jmeno naznačuje již jistou určitou výšku tónu.

Vzdálenosti mezi tóny vedlé sebe ležícími nejsou v této škále jednoduše veliké; jsou na několika a sice na třech místech menší, nežli na ostatních. Takové menší vzdálenosti slují v hudební řeči půltóny, a připadají podle okolností na rozličná místa. Místa tato vyznačím příště v každé číslicemi označené řadě tónů obloučkem.

Rozdílu mezi vzdálenostmi podle sebe ležících tónů potřebno dobře si všimati; zakládáť se na něm částečně povaha nápěvu. Nenít tedy věci jednoduše, pohybuje-li se nápěv na př. objemu třítónového ve dvou celých tónech, aneb v jednom celém a jednom půltónu. Rozličnost v pořádku celých tónů a půltónů při jednoduše objemu chci právě v následujících rádcích ukázati.

Jediný nápěv v objemu tří tónů „Mohla jsem se dávno vdát“ pohybuje se v tónech, jež se mají k sobě co celé tóny. Jelikož jsem mimo ten jiného nápěvu v objemu tří tónů mezi českými nenašel, nelze mi jiný poměr tónů při takovémto objemu ukázati.

Čtyrtónový objem vyskytuje se jednou tak, že jsou tóny v pořádku 1. 2. 3. 4., jako v nápěvu „Kterak pak já nemám lítost mít“ — aneb 2. 3. 4. 5., jako v nápěvu „Já mám holubičku“ — aneb 3. 4. 5. 6., jako v nápěvu „Neplač, neuaříkej.“ Ve všech třech nápěvech přicházejí dva celé tóny a jeden půltón, v každém ale připadá půltón na jiném místě, což tedy nápěvy rozdílnými činí.

Při objemu pětitónovém vyskytují se tóny buď v pořádku 1. 2. 3. 4. 5., jako v nápěvu „Kdes, holubičko, lítala?“ — aneb 1. 2. 3. 4. 5., jako v nápěvu „Na tom našem nátoničku“ — aneb 7. 8. 9. 10. 11., jako v nápěvu „Já jsem kočí z Vídně.“ V prvních dvou nápěvech přicházejí tři celé tóny a jeden půltón, tento po oběkráte na jiném místě, v třetím přicházejí dva celé a dva půltóny.

Objem šestitónový spatřuje se jednou v pořádku tónů 1. 2. 3. 4. 5. 6., jako v nápěvu „Ach synku, synku, doma-li jsi?“ — jednou zase 1. 2. 3. 4. 5. 6., jako v nápěvu „Až tady pojedu“ — jindy 7. 8. 9. 10. 11. 12., jako v nápěvu „Okolo zahrádky.“ V prvním nápěvu vyskytuje se jeden půltón, ve dvou ostatních přicházejí dva půltóny, pokaždé ale na jiném místě.

Nápěvy objemu sedmitónového pohybuje se v pořádku tónů 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11., jako „Proto jsem se vdala“ — aneb 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7., jako „Když jsem šel z Krumlova.“

Osmitónový objem vyskytuje se nejvíce v pořádku tónů 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8., jako v nápěvu „Andulička mladá.“ Při některých zvláště starších, na kterých se známky církevních tónin nalézají, vyskytuje se pořádek 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. jako v nápěvu „Otče náš milý Pane,“ — aneb 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8., jakov nápěvu „Střelil myslivec vranku.“

Vůbec se vyskytuje objem osmitónový v dvojím způsobu; jednou tak, že nápěv ve výšce dosahuje oktávy od tóniky; po druhé zase tak, že nápěv ve výšce dosahuje oktávy od dominanty.

Při objemu osmitónovém obrací k sobě pozornosti ještě to, že není v jistých nápěvech užito všech tónů, jichž objem poskytuje; jistých tónů jest naprosto opomenuto. Jelikož se toto vypuštění jen jistých tónů týče, nelze je přičísti pouhé náhodě.

(Pokračování.)

Dopisy.

Z Milána. (Nové opery. — Honorar Rossiniho za opery. — Maestro Schiva. — Jeptiška Krakovská. — Matilda Zavrtaľova.)

Nyni se nemluví o něčem jiném, než o nejnovější opeře „I promessi sposi“ (Snoubenci) od Petrelly. Opera ta bude ve 4 jednáních, z nichžto teprv první je ukončen; druhý akt je teprv do polu hotov a věc je nejistá, zdaž se opera ta v měsíci říjnu na divadle v Lecco dávatí bude. Ostatně není Petrellova opera „Snoubenci“ první operou téhož jmena. Též Maestro Ponchielli složil operu téhož názvu, která se r. 1857 v Cremoně provozovala. — Na divadle Fondo v Neapoli bude se dávat nová opera „Elfa“ od maestra Soracihho z Messiny, a v městském divadle v Modeně nová opera „Irene“ od mladého a nadaného skladatele Alberta Giovanniniho. V Siracuse provedena byla před nedávnem nová opera „Gonzales Davila“ od maestra Moscuzy. Doufám, že vás bude zajímati, podám-li vám seznam honorarů, jež obdržel Rossini za své opery dříve než učinil kontrakt s impresorem Barbajou. —

Za operu „La cambiale di matrimonio“ obdržel 200 lir. — za L'equivoco stravagante 250 lir. — za L'inglir Felice 250 lir. — Il cambio della valigio 250 lir. — za Cira in Babylonia 200 lir. — za La scala di seta 250 lir. — za La pietra del paragone 600 lir. — za L'occasione fa il ladro 200 lir. — za Tancreda 500 lir. — za L'italiana in Algesi 700 lir. — za Aureliano in Palmiro 800 lir. — za Il Turco in Italia 800 lir. — za Sigismundo 600 lir. — Francesco Schira, jenž svou operou „Elena e Malvino“ pozornost Italie na se zbudil, je žákem konservatoria Milánského. Jsa povolán co sedmnáctiletý maestro do Lisabonu, složil tam dvě opery: Il cavallieri di Valenza a Il fanatico per la musica, které tam s pochvalou na divadle San Carlo provedeny byly. Na to odebral se do Londýna a složil pro anglické jeviště operu „Mina“ pak Teresa a „l'Orfana di Ginevra“ a pak Il castello di Kenilworth. Několik let na to operu: Nicolo di Iapi. — Osud jeptišky Krakovské zavadil italským spisovatelům látku k novým dramátům, z nich už jich pět bylo provedeno. Šesté drama sepsal Barbieri pro divadlo ve Florenci a sedmé bude se co nevidět dávatí v Miláně. — Před nedávnem zavítala sem do Milána známá česká pěvkyně Matilda Zavrtaľova.

Z Frankfurtu. (Výsledek vypsání cen za nejlepší operní text.)

Následkem konkursu za nejlepší operní text, jež byl na začátku tohoto roku zdejší zpěv. spolek „Liederkrantz“ vypsál, došlo ho 33 librett, z nichž soudci ani jedině neuznali za hodna první ceny. Mezi jinými konkuroval též spisovatel August Koch, jenž nyní text své tříaktové komické opery: „Die Königstochter auf Taiti“ skladatelům nabízí.

Z Mnichova. (Osudy Wagnerovy opery „Rheingold“)

Nejnovější novinka ve světě hudebním je ta, že je Wagnerova opera „Rheingold“ na neurčitý čas — odložena. Kapelník Hans Richter, jenž řídil ještě generální zkoušku, zdráhal se za příčinou scénických nedostatků, které se objevily v poslední zkoušce, operu tu řídití, uváděje, že mu je tak Rich. Wagnerem rozkázáno. Intendant dvorního divadla baron Perfall suspendoval jej; avšak věc zůstala při starém: opera se musela odložití. Stojí věru za to, prohlídnouti si osoby, které byly generální zkoušce přítomny. Tu přichází první Fr. Liszt se svým černým, zapnutým duchovenským oblekem, jenž mu sluší tak přirozeně a charakteristicky, jako kdyby nikdy jiný nebyl nosil. Jemu po boku kráčí hraběnka Kalergis-Muchanová, druhdy věhlasná svou krásou a diplomatickým vlivem, nyní dedikací Wagnerovy brožurky „Židovstvo v hudbě.“ Mohutná, širokoplecnatá postava, která kráčí za Lisztem, je geniální ruský novelista Ivan Turgeněv, překrásná to hlava s hustými šedými vlasy, pod nimiž jeho temné černé oči tím ohnivěji plápolají. Přichází z Baden-Badenu, jak se samo sebou rozumí s paní Viardot-Gar-

cií, světoznamou to pěvkyní, která ho svým duchem už od mnoha let k sobě poutá. Manuel Garcia, ne méně znamenitý bratr její sedí na levé straně sestry své. Manuel je jeden z nejznamenitějších nynějších učitelů zpěvu a fyziolog hlasu. S ním se dostavil z Londýna svými hudebními kritikami a ještě více svou škaredostí proslulý spisovatel Chorley. Mimo to byly tu přítomni pianisté a skladatelé Ad. Henselt a Lešetický z Petrohradu, virtuos na housle Joachim se svou chotí, Dr. Hanslík, Herbeck, Geldmark, von Lüzov, L. Frankl z Vídně atd., mezi nimi nejzažší levice Wagnerovy strany — červení jakobinové hudby byli zde skoro úplně zastoupeni. Toliko Richard Wagner a jeho nejvřelejší apoštol Hans z Bülowa — oslavení to hrdinové loňského představení Wagnerovy komické opery „Meistersinger“ nejsou zde. Jsouce druhdy nejlepší přátelé, jsou nyní rozdvojeni. Smutná příčina tohoto rozdvojení je ta, že choť Bülowa Kosima (dcera to Lisztova) opustila svého manžele a k Wagnerovi uprchla.

Než přikročíme nyní k opeře samé.

Dr. Edv. Hanslík, jenž ovšem není přízniv Wagnerově hudbě budoucnosti, píše o opeře „Rheingold“ jak následuje. Scenická stavba jednání je velmi obratná; avšak toto samo nemá pro nás zvláštní zajímavosti. Člověk musí být náruživým germanistou, aby se rozehrál pro staronordické bájesloví; člověk chce vidět na jevišti lidi s lidskými vášněmi a osudy. Hluboká symbolika, která spočívá v božských postavách, nejeví se nikde ve Wagnerově Rheingoldu; důkladnou znalost její lze jen od velmi skromné části obecnstva očekávati. Osoby Wotan, Loge, Fricka, Donner, Froh, které nám Wagner předvádí jednájece co vycpané loutky jsou jedna druhé podobny. Bohy, obry, trpaslíky co jednájece osoby na jeviště uvéstí, je nemožným podniknutím; znázorňují je přec jen vždy lidé obyčejné prostřednosti. Počítá-li Rich. Wagner jak ze všeho vysvitá na znárodnělost oněch bájí, tu se přepočítal jako svého času Klopstock svým umělým obnovením staroněmeckého bájesloví. Právě oněm Klopstockovým odám, které oplývají jmény Thor, Freya, Wallhall atd. obecnstvo nejméně rozumělo a padly brzo do zapomnutí. Figury a situace v operách: Tannhäuser — Zakletý Hollandan — Meistersinger vysvětlují se samy. Aby ale člověk dokonale „Rheingoldu“ porozuměl, musel by vstupuje do přízemí vedle divadelního návěští míti ještě příruční knihu starogermanského bájesloví aneb alespoň malý slovník; neboť Wagner ve své zálibě pro starožitnosti užívá slov, kterým bohužel za našich dnů žádný člověk nerozumí. Dikce Wagnerova je ovšednělá a čte-li člověk tu poetickou nestvůru (libretto), tu neví věru má-li se smáti nebo zlobiti. Divadelní forma je potud úplně nová, že celá opera, nemajíc žádných aktů, nepřetrženě se odehrává. Ty čtyry obrazy nebo výjevy vyvinují se ze sebe při otevřené scéně dle způsobu průsvitných (mlhavých) obrazů, co zároveň hudba dole své rejdy provádí. Mezi jednotlivými scénami není ani toho nejmenšího odpočinku. Opera ta představuje se od začátku až do konce beze vsí pausy. V opeře Rheingoldu dochází dekorační, kosturní a strojnické umění nepřislušné a neslýchané důležitosti. Oko divákovy je ustavičně zaměstnáno a oslněno kouzelnou změnou dekorační, létacími stroji, světlovými efekty a barevnými parami. Nestává snad žádné druhé opery, v nížto by se skladatel snížil na uslužného průvodčího-dekoračního malíře, jako R. Wagner. Co zbyde z Rheingoldu, zbavíme-li ho scénického mamidla? Nic jiného než nudně střízlivé žalmopění pěvců nad neforemně se vlnícím a v nejlepším případě realisticky kreslícím průvodem. Hudební sloh Rheingoldu jest ten, jež Wagner nejprv v opeře „Tristan“ přísně provedl: vděkuprázdná a bezmelodičná deklamace zpěrných hlasů, k tomu nekonečná v ustavičných klamných závěrkách se družící „melodie“ v orkestru. Důslednost, s jakouž Rich. Wagner tuto protihudební metodu zachovává, zbuzuje jakýsi druh úžasu, že člověku naskočí až husí kůže. Zde není žádné souměrné formy, žádné samostatné melodické, rytmicky roztríděné theme, žádné pospolné sady. Vidíme tu celou společnost bůžků a o-

brů 8—10 osob silnou po celý večer na jevišti vedle sebe státi a nikdy nezpívají dva najednou. Pozvolna a patheticky recituje jeden po druhém, co zatím ostatní mlčky a nudně poslouchají. Je to hudební 3 hodiny trvající *husí pochod!* Jen jednou oblaží unaveného posluchače hudební paprslek sluneční; tři víly Rýnu započnou ku konci opery malou trojhlasou větou, při níž unylé ucho se opět trochu osvěží. Že opera ta se nedočkala veřejného provedení, není velká škoda, nebo tím přijde hudební svět jen o zajímavou kuriositu a nikoliv dramatický život schopný kus. Sotva by se našlo druhé ředitelství divadla, které by toto až k pošetlosti drahé a pracné dílo provést dalo.

Z Baden-Badenu. (Nejnovější opera „Princezna Trebizondská“ od Offenbacha)

Komická tato opera, k níž byli Nutter a Treben slova podali, provozovala se dne 31. srpna poprvé. J. Offenbach, světoznámý skladatel více než 50 operet, řídil operu svou sám a byl po 1. aktu a ku konci posledního bouřlivě vyvolán. Hudba obsahuje mnohé pěkně a zajímavé věci, je pracována se zvláštní péčí, výtečně instrumentována i nemine se se žádoucím účinkem. Melodie jsou svěží, půvabné a originalní. Všechna čísla došla pochvaly; 3 z nich musela býti opakována, jmenovitě sbor pážů a pak finale 1. aktu s písní o princezně Trebizondské. Ačkoliv se dá proti textu lecos namítati, utvořil přec Offenbach z něho divadelní kus, jenž se bude na všech jevištích provozovati, kde se dávají operetty Offenbachovy. Sbor a orchestr šly výtečně.

Z Jindřichova Hradce. (Koncert J. Baumrucka.)

Ve středu dne 1. září 1869 uspořádal Jan Baumruk, absolvovaný žák vídeňské konservatoře s laskavým spoluúčinkováním sl. Šindlerové, žákyně víden. konserv. a pp. Fr. Vacka a Kr. Weidla v sále střeleckém v Jindřichově Hradci koncert. Program: Overtura k Oberonu od K. M. z Webrů, před. Jan Baumruk. — Píseň od Storcha, přednesla sl. Šindlerova. — Velká fantazie na české národní písně, přednesl Jan Baumruk. — Trio od Beethovena, přednesli páni Vacek, Weidl a Jan Baumruk. — Koncert na klavír od Ferd. Riese, přednesl Jan Baumruk.

Z Markvartic u Sobotky. (Beseda.)

Zdejší studující, jakož i z okolí uspořádali v neděli dne 29. srpna v hostinci p. Nováka besedu, jejíž program byl následující: Overtura od Pelce. — Proslov od J. V. Jahna. — Touha, sbor od K. Záhorského. — Pivo, deklamace od Fr. Ruběše. — Gajdoš, slovenská nár., sbor od J. A. Bergmanna. — Roubač, balada od Fr. V. Jeřábka. — Kavatina z opery „Náměsíčná“ od Belliniho. — Slze vlastenek, deklamace od J. K. Tyla. — Vlastenecké hory, sbor od L. Zvonaře. — II. Oddělení. Scéna a duetto z opery „La Traviata“ od Verdiho. — To se nesluší, deklamace od J. K. Tyla. — Dar nejnežnější, dvojpěv od Fr. Pivody. — Zuby a láska, besední čtení od M. V. Bělohrobského. — Ženský klep, žertovný sbor od Č. Vinaře. — Dobrou noc, deklamace. — Valčík, sbor od Hynka. — Zpěvy byly od sboru studentů spoulpůsobením pp. horlivých učitelů J. Nováka a E. Folprechta ku všeobecné spokojenosti předneseny, taktéž i čísla hudebníků obliby došla. Deklamace byly mnohé výborně podány. š—

Z Boskovic. (Výlet zpěv. spolku.)

Dne 8. srpna 1869 zařídil čten. zpěv. spolek „Velen“ výlet na starý hrad boskovický. Při výletu tomto se zúčastnily též čt. zp. spolek „Jaroslav“ z Letovic, zp. sp. „Cyrill a Metoděj“ ze Sebranic a čten. zpěv. sp. „Chochol“ ze Svitavky. Spolek „Velen“ uvítal v místnosti spolkové jmenované spolky, odkud se vyšlo s průvodem hudby na určité místo. Letovický spolek Jaroslav kráčel v před se svým praporem, za ním Cyrill a Metoděj ze Sebranic s Chocholem ze Svitavky též s praporem, a pak „Velen“, který se téhož dne ponejprv svým praporem honosil. Průvod kráčel okolo zámku hraběte Mensdorfa

a zastaviv se zde, provolal p. hraběti a jeho rodině „sláva“ a pak se na určité místo dále ubíral. Sbory, které se na určitém místě zpívaly, byly následující: 1. „Na Moravu“, sbor od D. Javůrka, přednesly spolky společně. 2. „U boj“ srbský sbor, přednesl Jaroslav z Letovic. „Ten ptáček ten se nazpívá“, od Bergmanna, přednesl „Chochol“ ze Svitavky. 4. „Slovan“ od Jelena, přednesly spolky společně. 5. „Bratří rozveselme se“, sbor od F. Pivody, přednesl „Cyrill a Metoděj“ ze Sebranic. 6. „Píseň Sokolů“, sbor od Bendlá, přednesl „Velen“ a 7. „Zaplesej Čechie“, sbor od Drahoráda, přednesly spolky společně. Sbory byly všechny zdařile provedeny a velkým potleskem od obecnstva odměněny. Mezi zpěvem obdrželi jsme dva telegramy, jeden od ředitele p. Fr. Bílky z Vídně a druhý od výboru slov. zpěv. spolku ve Vídni. Mezi čtením telegramů provolalo obecnstvo slávu J. V. císaři a králi našemu, slávu vlasti, slávu vysokorodému p. hrab. Mensdorfovi a urozené rodině jeho, slávu p. děkanovi dr. Mazáčovi, sláva p. řediteli P. Bilkovi a sláva slov. zpěv. spolku ve Vídni a též sláva všem přítomným spolkům. Po provolání všech „sláva“ ozdobily 3 slečny naše prapory věnci, a sice sl. Hermengilde Vachova prapor boskovický, sl. M. Ježkova prapor Letovický a sl. Fr. Peliškova ze Svitavky prapor sebranický. Počet zpěváků páčil se na 80 a přítomného obecnstva na 4000. Mezi obecnstvem jsme pozorovali vysokorodého p. hrab. Mensdorfa s urozenou rodinou jeho, vp. děkana dr. Mazáče, krátce buď řečeno, že honorace boskovická jako i z jiných míst byla čteně zastoupena. Po 7. hod. nastoupilo obecnstvo zpáteční cestu a průvod zastavil se opět před zámkem p. hraběte Mensdorfa, kdež jemu a ušlech. rodině jeho „slávu“ provolal a ubíral se na náměstí k místnosti spolku, před kterýmž se zastavil a zapěl „Hej Slované.“ Po ukončení této písně provolána sláva koruně svato-Václavské, jakož i mnohé sláva rodému národa slovanského. O 8. hod. započala v místnostech spolku taneční zábava, která až do pozdní noční hodiny trvala. M. O.

Z Polně. (Nové varhany.)

Dne 23. srp. t. r. odbývalo se přijímání opravených varhan v zdejší děkanském chrámu. Varhany ty byly druhdy nákladem děkana Čapka na konec osmnáctého století od Brněnského varhanáře Jana Davida Šreberta z České Lípy rodilého za 1950 zl. zhotoveny a měli 32 rejstříků. Požár r. 1865 pohltil měchy; varhany samé byly však zachráněny. R. 1868 postaral se pečlivý správce p. Schockherr, aby varhany dány byly do pořádku. Správa těchto varhan byla odevzdána Jiblavskému varhanáři p. Jakobovi Lamačovi z Veselí (v Čechách) za umluvenou cenu 1060 zl. r. m., na kterou kostelní pokladnice přispěla 485 zl. r. m. a ostatních 575 zl. věnovala pí hraběnka Clam-Gallasova. †

Kronika zpěvácckých spolků.

* V *Blažovicích* na Moravě zařízen jest před nedávnem čtenářsko-zpěv. spolek „Velehrad.“

* *Blanský zpěv. spolek* „Rastislav“ uspořádá dne 12. září besedu, jejížto program je tento: Proslov od Jiljího Jahna. — Důvěra v Boha, sbor od Dra. Javůrka — České perle, fantazie na české národní písně pro piano od Ed. Nápravníka. „Les deux anges“, koncertní kus pro piano od J. Blumenthala. — Prosím, deklamace. — Ruské národní písně, sbor od Tovačovského. — Moravské národní písně, solový zpěv. — Mužská prosba, deklamace. — Kde děva má, sbor. — Komický výstup. — Tanec.

* *Vídeňský zpěv. spolek* „Lumír“ uspořádal v den 500-letých narozenin Husových koncertní besedu, která se těšila přehledné návštěvě. Po důstojně provedeném chorálu od Horáka následovala slavnostní řeč, po níž osm kusů velmi přesně provedeno bylo. Nejvíce libily se Jelenův sbor „Vše jen ku chvále“ a Tomáškův sbor „Na vlast.“ Mimo to přednesl p. Kubíček koncertní kus na piano, p. Kripel solo na housle, a došli za-

sloužilé pochvaly. Mazánkovy dvě zdařilé skladby musely se opětovati a Husitský sbor od Tovačovského zbudil velkého nadšení.

* *Zpěvácký spolek* zařizuje se v Předním Ovenci snahou pp. Boroše, Konička a Pokorného. Dne 12. t. m. o 2. hodině polední, odbývá se v místnosti Ovenecké školy první řádná schůze, na jejímž programu jest: Zahájení hromady — Přijímání nových údů — Volba funkcionářů spolkových — Čtení stanov — Volné návrhy. Přejeme novému spolku hojného zdatu.

* V *Kamenici nad Lípou* zařízen jest péčí p. P. Frant. Vlasáka a pak pp. učitelů Zrubka, Skýra a Hattana zpěvácký spolek.

* *Čechové v Berlíně žijící* uspořádali v pondělí dne 6. září v den 500letých narozenin Husových besedu, v níž mimo mnohé řeči předneseny byly rozličné skladby. Pan Theod. Bradský přednesl na melodikon výtečně chorál husitský; slovutný pianista Frant. Bendl provedl s velkou bravourou ouverturu k Egmontu a p. Vavorský dvorní pěvec zapěl písně od Theod. Bradského „Kde domov můj“ s takým zápalem, že veškeré obecenstvo uchvátil. Pan Urbánek přednesl výborně solo na housle.

* V *Proštině* zaražen dne 29. srpna čtenářsko-zpěv. sp. „Veleslavín.“

* V *Humpolci* zařízen jest evangelický zpěvácký spolek, jenž si velmi čile počíná.

* *Zpěvácký spolek „Kovár“* v Čáslavi zúčastnil se ve výletu, jež dne 8. září uspořádali „Čimčaráci“ do parku filipovského. Čistý výnos určen jest ve prospěch hasičského sboru.

Zprávy.

České divadlo. Dne 31. srpna: Romeo a Julie. — Dne 2. září: Sládek Prestonský. — Dne 5. září: Romeo a Julie. — Dne 7. září: Prodaná nevěsta (k oslavení 500leté památky narozenin Husových.) — Naznačivše zevnější výsledek Gounodovy opery „Romeo a Julie“ a podavše stručný obsah libretta, přikročíme nyní k posouzení opery samé. Libretisté drželi se dle možnosti Shakespearea, přidali však pažete Stefana buď aby situaci jaksi oživil, aneb snad že chtěl Gounod svého „Siebla“ míti. V operě nenacházíme velkolepých neb imposantních scén; za to však milostivých a lahodných výjevů. První akt, jenž se nám zdá být nejslabší, začíná prostým, důstojným a vážným proslovem, jenž podává zprávu, co se v operě díti bude je, naprosto zbytečný, poněvad děj dosti patrně vysvítá z libreta. Ostatně umístili-li libretisté v operě už prolog, mohli pro důslednost přidati také epilog: smíření nepřátelských stran nad hrobkou nešťastných milenců. Sbor při slavnosti Kapulettově konče neprávě nevšedním ritornellem, dýchá bujarost a svěžest, kdežto zase v první části ballady o královně Mab, která je velmi zdařilá, znázorněn je trefně význam slov. Ostatní díly této ballady jsouce mnohem slabší než první, vyznačují se barvitostí instrumentace. Julii uvádí Gounod valčíkem u nás v Čechách jaksi ovšednělým; neboť melodie jeho upomíná nás na valčíky Strausovy. Za to však nás poutá a zajímá druhý akt s milostnými scenami Romea a Julie. Zde pohybuje se skladatel ve vém živlu líčí mistrně erotické momenty hudbou plnou kouzla a poesie; avšak nemohl se zde vyhnouti reminiscencím na zahradní scenu ve „Faustu.“ Třetí jednání je dojímavé, jmenovitě je dojímavá klášterní scéna, která mimochodem řečeno upomíná na snubní výjev z „Hugenottů.“ Lorenzův zpěv je velebný a důstojný a serenada pažete Stefana melodická avšak mělká. Akt ten ukončuje se rázně a trefně vyličnou srážkou Kapulettů a Monteků, která nás však mimovolně na hašteřící sbor z „Hugenottů“ upomíná. Čtvrté

jednání ozářeno jest opět kouzlem poesie. Dialog Romea s Julií, jenž přechází místy v duetto, je v každém ohledu výtečný, pln horoucnosti a snivé milostnosti. Skladatel oděl výjev ten milostný něžnou, okouzující a hluboce tklivou hudbou. V pátém jednání vzbuzuje nase veškerou pozornost zpěv Romeův „Tu jsem“ a poslední scéna Romea s Julií, která jsouc mistrně hudbou charakterisována každého posluchače hluboce dojmouti a uchvátiti musí. Provedení bylo řízením p. Bedř. Smetany výtečné, jmenovitě se vyznačili pí Blažková-Ressová (Julie), p. Lukes (Romeo) při všem tom, že byl churav, p. Šebesta (Mercurio) výtečným přednesem ballady, p. Paleček (Lorenzo) p. Čech (Kapulet), p. Barcal (Tybalt), sl. Kufkova (Stefano), sl. Hanušova (Gertruda), p. Koubek (Gregorio) atd. Scenické uspořádání dělá našemu duchaplnému Jiřímu Kolárovi všechnu čest. P.

* *Oratorium Jan Hus* od Dr. Jana Karla Löwe, k němuž slova sepsal velmi obratně Dr. A. Zeune provozovalo se v sobotu dne 4. září v divadle Novoměstském k slavnosti památky Husovy. Dříve než o hudbě samé promluvíme, zmíníme se také o skladateli Löwovi, jehož skladby u nás bohužel ještě velmi málo známy jsou. Kdo slyšel genialní a na nejvyšší charakteristické ballady Löwovy, které se za nejlepší skladby téhož druhu považovati mohou; musí se vyznati, že malokterá komposice naň takový účinek udělala, jako právě výtvořiny Löwovy, které mu dobyly takřka světové pověsti. Neméně proslavil se Löwe svými oratorii: Die Zerstörung Jerusalems — Guttenberg — Festzeiten — Siebenschläfer — Eherne Schlange (první čistě vokální) — Die Apostel von Filippi a konečně — Jan Hus, z něhož byla některé zlomky už „Uměl. Beseda“ řízením pana Dr. Lud. Procházky provedla. Hlavní síla oratoria „Hus“ spočívá především ve sborech, které, ač nejsou tak mohutné jako Händlovy, přec těmto co do svěžesti, charakterističnosti a hloubky ničeho nezadají. Jaká to jarost, živost a bujnost vane hned z prvního sboru „O jasný mladý čas“; jaká nevázanost ano divokost plane se sboru cikánův „Široký lán“, jaký tn ušlechtilý selankový zpěv zaznívá ze sboru pastýřů „Spěchejte bravy“ a konečně jak úchvatný a hrůzyplný je mistrně znázorněný a trefně charakteristický závěreční sbor duhů plamených „V praskavém rejí.“ Z pospolných solových kusů, jichž je poskromnu, vyniká krásné terzetto Husa, Žofie a Václava, které nás zajímá duchaplnou koncepcí a výtečným provedením. Ze solových partií obrací na se hlavu pozornost partie Jana Husa, která se zakládá více na hudební deklamaci, než na ariích. Zpěv jeho dýchá zbožnost, oddanost Bohu a vlastní přesvědčení, které se ničeho nehrozí. Ostatní partie jako Barbory, Žofie, Zikmunda, Jeronýma, jsou příliš skromné, než aby se o nich mnoho říci dalo. Ačkoliv Löwe nestaví v oratorium tom své kontrapunktické umění mnoho na odiv, nedá se upříti, že se v „Missa canonica“ osvědčil co důstojný žák Türkův. V provedení oratoria, v němž se smíšený sbor „Uměl. Besedy“ a mnohé jiné síly pěvecké jakož i orchestr českého divadla a jiní instrumentalistéúčastnili, bylo až na nepravé vpadnutí jistého člena orchestru a na poklesek v závěrečném sboru řízením p. Smetany výtečné. Co solisté vyznačili se: paní Ress-Blažková, slečna Hanušová, páni Lukes a Paleček.

— t. —

* *Edvard Theumert* vydal nákladem činného J. Schindlera obchodníka v musikaliích v Praze dvě salonní skladby pro piano: Wasserfahrt (plavba) a Auf den Bergen (na horách), které dosti dobře odpovídají názvu.

* *Písně a popěvky volební* vydal tyto dni p. Rich. Vilímek, majitel „Humor. listů“, které všem odběratelům svým vřele doporučujeme.

* *Věstník bibliografický* jest titul nového časopisu, jež v týdenních lhůtách vydává p. F. Urbánek, kněhvedoucí v obchodu I. L. Kobra. O důležitosti tohoto časopisu pro každého vzdělance a umělce netřeba šířiti slov, a proto máme za to, že se všude potká s hojným účastenstvím.

* *Slč. Lehmannova*, Pražanka a koloraturní pěvkyně u opery lipské vystoupila tyto dni pohostinsku na dvorním divadle v Berlíně co „Marketa v Hugenottech“ a zbudila svým pěkným hlasem, výtečnou školou a technickou sběhlostí sensaci.

* *Pan Šebesta*, člen české opery, odejel včera do Lipska, kde na tamější opeře pohostinsku vystoupí. Bude-li se líbit, hodlá ho ředitel Laube tam engažovati.

* *Pan Paleček*, okrasa české opery opustí, jak se nám sděluje, o velkonocích naše jeviště, aby nastoupil engagement u ruské opery v Petrohradě.

* *Slč. Teresa Stolzova* zpívala dne 22. srpna v „Stabat mater“ od Rossiniho v Pesaru a zbudila jmenovitě v „Inflammatu“ svým neobyčejným hlasem, svým horoucím a dramatickým přednesem všeobecné nadšení.

* *Opera v Linci a čeští pěvci*. U opery Linecké engažování jsou následující Čechové: Ander co tenorista, Režný co bassista, slč. Alizarova co altistka a slečna Androva pro malé partie.

* *Pan Jan Lukes*, velezasloužilý člen naší opery, bude pryť na našem jevišti jen do velkonoc působiti; příčinou toho pryť jest choroba jeho hlasu. Tak se nám to alespoň pravilo.

* *Slč. Spannerova*, která účinkovala v Praze v mnohých besedách, odebrala se včera do Sondershausenu, kde nyní engažována jest u dvorní opery.

* *Pan Horejšek*, bývalý žák pražské varhanické školy a nyní sbormistr zpěváckého spolku v Zemuni (Semlin), přibyl tyto dni do Prahy, aby svou otčinu zase navštívil.

* *Slč. Sittová*, nadaná operní žákyně pana Fr. Pivody vystoupí příští měsíc pohostinsku v české opeře.

* *Zpěvácký spolek „Slavoj“ v Karlíně* vyzývá veškery zpěvácké spolky pražské, aby se zúčastnily zábavy, jež jmeno-

vaný spolek uspořádá v neděli dne 12. t. m. odpoledne na ostrově Rohanském ve prospěch „české průmyslové školy ve Vidni.“ Spolkové sejdou se o 2. hodině odpoledne u Poříčské brány v tak zvaném „Bazaru“, odkudž se rázem půl 3. hodině společně vyjde. Zkoušky odbývají se v místnostech pražského „Hlaholu.“

* *Pan Josef Bergmann*, zdatný pianista a skladatel otevře příští měsíc na Smíchově svůj „ústav pro zpěv a piano.“

* *Sl. Kroppova*, která v Krollově divadle co Leonora, Linda, Lucia, Marta, Violetta triumfy slavila, engažována jest od řed. Recha k opeře Norymberské.

* *Paní Polláková*, choť bývalého tenoristy u české opery, engažována jest u opery v Rostoku.

* *Vypsání konkursu, Srbský zpěv. spolek v Rumě má třeba učitele zpěvu, jehožto roční příjem obnáší kromě výnosu z besed, jež spolek k tomu účelu ročně pořádá 500 zl. Bližší výminky ustanoví se ve zvláštní smlouvě. Ucházeči necht se hlásiti písemně nejdéle do 8. října 1869 u nížepsaného, přiloživše potřebná vysvědčení o své působivosti. V Rumě (Srěmsku) dne 27. srpna 1869.*

Simeon Krestič, advokát.

* *Uprázdňená místa*. Místo učitele hudby na hudební škole pro nástrojáře s ročním platem 300 tol. (450 zl.) je uprázdňeno v městě Markneukirchen. Kompetenti necht žádosti své s vysvědčeními zašlou do 15. listopadu 1869 tamější městské radě k rukou měšťanosty Schweizera. — V městě Somma uprázdňeno je místo varhaníka s roč. platem 1000 lir.

L i s t á r n a.

Panu Šim... nyní v H. Vaše nám zaslaná skladba svědčí o hudebním nadání. — Studujte pilně „Nauku o harmonii“ od Fr. Blažka. — Panu III... ve Vrš... Což neobdržíme od Vás odpověď a tu skladbu?

Pozvání ku předplacení.

Příštím číslem ukončí se třetí čtvrtletí Dalibora. Žadáme všechny, jimž jde o zdar a rozkvět časopisu našeho, by své došlé předplacení v brzku obnovili a Daliboru odběratele získali; neboť jen při hojném účastenství bude nám možná statně dále pokračovati a zájmy slav. zpěv. spolku českoslovanských vůbec a jednoty pěveckých spolku zvlášť hájiti.